

AZ ONLINE PLATFORMOKKAL KAPCSOLATOS JOGALKALMAZÓI GYAKORLAT ELEMZÉSE

1. Bevezetés

Az Európai Bizottság szerint "a társadalom és a gazdaság gyorsuló digitalizációja olyan helyzetet teremtett, amelyben néhány nagy platform irányítja a digitális gazdaság fontos ökoszisztémáit. Ezen platformok, illetve az azok mögött álló társaságok a digitális piacok kapuőreivé váltak, akiknek hatalmukban áll magánszabályozóként fellépni. Ezek a szabályok néha tisztességtelen feltételeket eredményeznek az ezeket a platformokat használó vállalkozások, és kevesebb választási lehetőséget a fogyasztók számára."¹ Sőt, egyes vélemények szerint: "a legnagyobb digitális szolgáltatók mindenható, kritikus szereplőkké váltak gazdaságunkban, amelyek alapvető szolgáltatásokat működtetnek".²

Ennek fényében az Európai Bizottság két, egymással összefüggő jogalkotási kezdeményezést javasolt annak biztosítására, hogy az online platformok szabályozása és felügyelete lépést tartson e platformok elterjedtségének, tudásának és beavatkozásának gyors növekedésével, biztosítva, hogy "Európa alkalmas legyen a digitális korszakra".³

A digitális szolgáltatásokról szóló rendelet ("**DSA Rendelet**") és a digitális piacokról szóló rendelet ("**DMA Rendelet**") célja, hogy együttesen törekedjenek az alábbiakra:

- i) "biztonságosabb digitális tér létrehozása, amelyben a digitális szolgáltatások valamennyi felhasználójának alapvető jogai védelmet élveznek"; és
- ii) "egyenlő versenyfeltételek megteremtése az innováció, a növekedés és a versenyképesség előmozdítása érdekében, mind az európai egységes piacon, mind globális szinten".⁴

A DMA Rendelet 2022. november 1-jén, a DSA Rendelet pedig 2022. november 16-án lépett hatályba, de csak egy átmeneti idő elteltével lesznek kötelezően alkalmazandóak (a DMA rendelet 2023. május 2-től, míg a DSA Rendelet 2024. február 17-től).

2. A jelentés tárgya

Tekintettel arra, hogy a DSA Rendelet és a DMA Rendelet a közeljövőben kötelezően alkalmazandó lesz, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság („**NMHH**”) az alábbi területek vizsgálatára adott megbízást:

- Nemzetközi bírósági döntések elemzése (elsősorban EJEB, EuB):
 - jogalkalmazói gyakorlat feltárása;
 - az egyes döntések által megfogalmazott általános elvek azonosítása;
 - a nemzetközi fórumok döntésének érvényesülése és lehetséges hatásai a hazai jogban.
- Hazai bírósági gyakorlat elemzése:
 - releváns hazai bírósági, és bírósági eljárásig el nem jutott gyakorlat feltérképezése;

¹ The Digital Services Act package | Shaping Europe's digital future (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/impact-assessment-digital-services-act>)

² Packin, Nizian Geslevich. "Too-Big-to-Fail 2.0: Digital Service Providers as Cyber-Social Systems." *Indiana Law Journal*, vol. 93, no. 4, Winter 2018, pp. 1211-1262. HeinOnline, <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/indana93&i=1263>

³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-services-act-package>

⁴ Ua.

- a különböző bíróságok döntései között fellelhető hasonlóságok és eltérések.

Fontos kiemelni, hogy a platformok tekintetében azonosított esetek túlnyomó része nem feleltethető meg a jelentés fenti tárgykörének. Megpróbáltuk azonban ezen ügyek közül is azokat bemutatni, amelyek a platformok szabályozása szempontjából mégis relevánsak lehetnek, mert azokból következtetések vonhatók le a platformok működésére.

A jelentés elsősorban nem az Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv⁵ – azon belül is a szolgáltatók felelősségére és az információk eltávolítására vonatkozó szabályok – már kialakult gyakorlati alkalmazására koncentrálna, hanem az ettől esetleg eltérő speciális jogalkalmazói megoldások ismertetésére, beleértve a platformok versenyjogi megítélését.

3. A magyar bírósági joggyakorlat

3.1 A platformokat felhasználó személyek által elkövetett jogsértésekkel kapcsolatos döntések

A magyar bírói gyakorlatban számos olyan döntés ismert, amelyek platformokon keresztül elkövetett személyiségi jogsértéssel kapcsolatosak (pl. becsületsértés, jóhírnév megsértése, képmással- és hangfelvétellel történő visszaélés, személyes adatok védelméhez fűződő jogok megsértése), ezen döntések azonban nem platform-specifikusak, az adott platform pedig csak a jogsértéshez használt „eszközként” jelenik meg. Ezen bírósági ítéletek azt támasztják alá, hogy a magyar bírósági gyakorlat nem tesz különbséget a személyiségi jogsértések jogi megítélése szempontjából pusztán azért mert azokat interneten keresztül, valamely platform felhasználásával követnek el. Ezt jól illusztrálják az alább példaként bemutatott bírósági döntések:

- a Szegedi Ítéltábla Pf.I.21.059/2016/4. számú döntése, amely egy pizzériát üzemeltető vállalkozás jóhírnévét sértő Facebook poszttal foglalkozott. Az eset során az alperes avasnak minősítette a vállalkozás által kiszállított pizza összetevőit, ennek kapcsán azonban állítása valóságát nem tudta bizonyítani;
- a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.009/2019/3. számú döntése egy olyan internetes portálon közzétett cikkekre fókuszált, amelyben emberölés bűncselekménye elkövetőjének ismertetése alapján a Facebook felhasználói tévesen a felperes személyét azonosíthatták elkövetőnek, így a személyiségi jogsértés megállapítható volt;
- a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.043/2019/5-II. számú döntése közszereplő Facebook profilján közzétett személyiségi jogsértő megjegyzésre, illetve fotók jogsértő megosztására vonatkozott. Az ügyben egy közszereplő Facebook oldalán közzétette a felperes rá vonatkozó dehonesztáló levelét, valamint a felperes Facebook oldaláról átemelt néhány fényképet is, és az eset kapcsán negatív jelzőkkel illette a felperest. Az ügy során a bíróság különös súllyal vette figyelembe azt is, hogy a felperesre vonatkozó fényképek felhasználására az alperes nem rendelkezett engedéllyel, illetve azt is, hogy az alperes oldala közszereplőként több mint százezer követővel rendelkezett, az alperes pedig teret engedett az oldalán a felperest sértő, sok esetben negatív, dehonesztáló kommenteknek;
- a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.877/2021/4. számú döntése weboldal bloghoz tartozó Facebook oldalán fénykép jogellenes közzétételével kapcsolatban állapított meg felelősséget;
- a Szekszárdi Törvényszék 6.P.20.176/2020/25. számú döntése, amely Facebook csoportban tett becsületsértő megjegyzés miatt állapította meg az alperes felelősségét egy közéleti tárgyú vita kapcsán.

Hasonlóan a fenti esetekhez, az Alkotmánybíróság (AB) szintén csak közvetetten érintette a platformokat döntéseiben, elsősorban a véleménynyilvánítás és szólás szabadságára fókuszálva. Így

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól

több olyan döntés is született a közelmúltban, amelyek a platformok igénybevételeivel, az azokon keresztül tett nyilatkozatokkal voltak kapcsolatosak, azonban nem kifejezetten a platform üzemeltetőjének felelősségére vonatkoztak. Ilyen volt például az AB 3070/2017. (IV. 19.) számú határozata⁶, amely egy önkormányzati dolgozó munkaviszony megszüntetését tekintette jogszerűnek Facebook-on keresztül tett személyiségi jogot sértő megnyilvánulásai miatt.

A polgári jogi joggyakorlathoz hasonlóan a büntetőjogi joggyakorlatban szintén találunk olyan eseteket, ahol az adott platformon, különösen a Facebook-on vagy más közösségi média oldalon keresztül követnek el bűncselekményt, így ahol a platform vagy az ahhoz tartozó felhasználói fiók az elkövetés „helyének”, illetve „tárgyának” tekinthető. Így példaként említhető egy jelentős sajtóvisszhanggal bíró közelmúltbeli eset, ahol az anya mobiltelefonjával rögzítette 15 éves fiát vezetés közben és azt megosztotta a Facebook-on keresztül. A Nyíregyházi Járásbíróság ezért 2019-ben gyorsított eljárásban kiskorú veszélyeztetésének büntette és járművezetés tiltott átengedésének vétsége miatt jogerősen felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.⁷

Még inkább jellemzőnek tekinthetők a korábbi élettársak vagy házastársak sérelmére elkövetett közösségi médiafiókkal kapcsolatos visszaélések, továbbá az ún. bosszúpornó cselekmények, amelyek az érintetteket jellemzően intim helyzetben ábrázoló felvételek jogsértő, lejáratási célú felhasználását foglalják magukban.⁸

Így például a Zalaegerszegi Törvényszék 2022-ben tiltott adatszerzés miatt ítélt pénzbüntetésre egy férfit, aki jogosulatlanul belépett korábbi élettársa Facebook/Messenger fiókjába, majd lementette az érintett munkájával kapcsolatos beszélgetéseit, illetve az annak kapcsán megosztott fényképeket, és azokat megküldte élettársa munkáltatójának, hogy számára kellemetlenséget okozzon.⁹ Egy másik esetben a Pécsi Törvényszék 2019-ben közérdekű munkára ítélt egy férfit információs rendszer vagy adat megsértésének büntette miatt, amiért volt élettársa Facebook fiókjába a szakításukat követően több alkalommal belépett, más személyekkel beszélgetést kezdeményezett a sértett nevében, illetve megváltoztatta a belépési jelszót, így kizárva a sértettet a saját fiókjából.¹⁰

Szintén gyakorinak mondhatók a közösségi médiaoldalakon (így főként a Facebook-on) keresztül elkövetett becsületsértéssel, rágalmazással kapcsolatos büntetőügyek. Ilyen ügyben született ítélet volt például a Keszthelyi Bíróság 8.B.98/2021/3. számú, vagy a további, 3.B.0/2019/19. számú járásbírósági ítélet, amely a vádlottat Facebook-on keresztül elkövetett becsületsértés miatt mondta ki bűnösnek.

A bírói gyakorlat közösségi médián közzétett fenyegető tartalmú megjegyzésekkel is foglalkozott korábban. Így a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.B.IX.32.934/2014/36. számú döntésében például a korábban tanárként dolgozó vádlottat mondta ki bűnösnek közveszéllyel fenyegetés vétségében, tekintettel arra, hogy az Facebook oldalán olyan képet, megjegyzést, illetve videót tett közzé, amely az iskola felrobbantását, erőszakos cselekmény elkövetését sejtette.

3.2 Platformok felelőssége a platformon keresztül a felhasználók által elkövetett cselekményekért

Bár szorosan szintén nem kapcsolódnak a platformokhoz, az alábbi bíróság döntések alátámasztják azt, hogy az Elektronikus kereskedelemről szóló irányelvet átültető 2001. évi CVIII. törvény (Ekertv.) értesítési-eltávolítási eljárásra vonatkozó rendelkezéseit a bíróságok hosszabb ideje viszonylag konzekvensen alkalmazzák Magyarországon. A platformok szempontjából ennek azért van jelentősége, mert az Ekertv. alapján a platformok is közvetítő szolgáltatónak minősülnek, tehát felelőségük ebből a

⁶[http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/79c1a48aa251afa4c125804f005899ec/\\$FILE/3070_2017%20AB%20hat%C3%A1rozat.pdf](http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/79c1a48aa251afa4c125804f005899ec/$FILE/3070_2017%20AB%20hat%C3%A1rozat.pdf)

⁷ Nyíregyházi Törvényszék - A Facebook-on posztolta ahogy 15 éves fia vezeti az autójukat - felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte a bíróság | Magyarország Bíróságai (birosag.hu)

⁸ Revenge Porn - GOV.UK (www.gov.uk)

⁹ Zalaegerszegi Törvényszék – Be akarta feketíteni korábbi barátnőjét | Magyarország Bíróságai (birosag.hu)

¹⁰ Pécsi Törvényszék - Ítélet információs rendszer vagy adat megsértésének büntette miatt | Magyarország Bíróságai (birosag.hu)

szempontból azonos lehet a vonatkozó jogesetekben alperesi oldalon megjelenő, honlapokat üzemeltető tárhelyszolgáltatók felelősségével. Ilyen döntések például az alábbiak:

- a Kúria Pfv.IV.20.248/2015/9. számú döntésében egy honlap üzemeltetőjének, mint tárhelyszolgáltatónak személyiségi jogsértő tartalommal kapcsolatos felelősségével foglalkozott és megállapította, hogy az üzemeltető felelőssége az Ekertv. alapján nem áll fenn;
- a Kúria Pfv.IV.20.957/2012/7. számú döntésében egy internetes oldalt üzemeltető szolgáltató negatív hozzászólásokkal kapcsolatos felelősségét vizsgálta, és hozott e körben elutasító döntést (bár nem a közvetítő szolgáltatói mentesülésre tekintettel);
- a Kúria Pfv.IV.22.015/2017/7. számú döntésében a fórum topikban tett személyiségi jogsértő megjegyzések kapcsán a vonatkozó internetes oldal üzemeltetőjének felelősségével foglalkozott, és megállapította az üzemeltető mentesülését arra tekintettel, hogy az üzemeltető közvetítő szolgáltató volt, amely az Ekertv. szerint eltávolította sérelmezett kommenteket;
- a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.449/2016/3-II. számú döntésében szintén egy honlapon közzétett személyiségi jogsértő írással kapcsolatban az üzemeltető felelősségével foglalkozott és szintén elutasító döntést hozott;

A kommentekért való felelősség tekintetében jelentős visszhangot kapott az Index.hu Zrt. ügye. Ennek kapcsán 2011-ben a Fővárosi Bíróság (19.P.21.022/2010/7.) elmarasztalta az Index.hu oldal üzemeltetőjét az oldalon közzétett cikk alá fűzött személyiségi jogot sértő kommentekért, amely döntést részben eltérő indokolással ellátva a Fővárosi Ítéltábla (8.Pf.21.129/2011/4.), majd a Kúria is helybenhagyott (Pfv.IV.20.217/2012/5.). A fenti döntéssel szemben az Index.hu az Alkotmánybírósághoz, majd az EJEB-hez fordult. Az eset számos tudományos munkában részletesen feldolgozásra került¹¹, ezért annak ismertetésétől jelen keretek között eltekintünk.

3.3 Versenyjogi, fogyasztóvédelmi jogsértések

Az alábbi ügyek szintén nem platformspecifikusak, ezekben az ügyekben a Gazdasági Versenyhivatal („GVH”) a platformok által elkövetett fogyasztóvédelmi jogszabálysértések, elsősorban a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény rendelkezéseinek megsértése miatt alkalmazott szankciókat a platformokkal szemben, csakúgy, mint bármely más piaci szereplővel szemben. A platformok érintettsége miatt azonban ezeket az eseteket röviden bemutatjuk.

Az adatokkal való fizetés problémája¹²

A GVH a Facebook-kal szemben folytatott eljárást a Facebook szolgáltatásainak ingyenesként történő hirdetése kapcsán. Az ügyben a GVH döntése értelmében a Facebook jogsértést követett el, amikor ingyenesként hirdette szolgáltatását nyitóoldalán és Sűgőkőzpontjában, tekintettel arra, hogy a fogyasztók „felhasználói aktivitásukkal és adataikkal üzleti hasznot hajtottak a vállalkozásnak és így fizettek a szolgáltatásért”. A GVH történetének akkori legnagyobb bírságát, azaz 1,2 milliárd forint összegű bírságot szabott ki a Facebook-ra, amely azonban a GVH döntése ellen bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett a Fővárosi Törvényszéknél, amely a Facebook-kal értett egyet, és a GVH döntését hatályon kívül helyezte. A bíróság kiemelte, hogy a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény „vonatkozó szakasza nem értelmezhető oly módon, hogy az adatok szolgáltatás igénybeviteléhez kapcsolódó megadásával a felhasználó ellenértéket fizetne a felperesnek”; a Kúria pedig az ezt követő felülvizsgálat során szintén arra jutott, hogy az adat nem tekinthető ellenszolgáltatásnak, a fogyasztó üzleti döntését torzító

¹¹ Ld. pl. Dr. Papp János Tamás: A Közösségi Platformok Szabályozása a Demokratikus Nyilvánosság Védelmében, Doktori Értekezés, Budapest 2021

¹² https://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtkozlomenyek/2019_es_sajtkozlomenyek/12-milliard-ft-birsagot-szabott-ki-a-gazdasagi-versenyhivatal-a-facebook-ra

magatartás pedig nem volt megállapítható, így a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Kúria Kfv.II.37.243/2021/11. sz. ítéletével helybenhagyta.¹³

A FOMO jelenség jogi megítélése¹⁴

A GVH 2018-ban versenyfelügyeleti eljárást folytatott a booking.com online szállásfoglaló portál holland székhelyű üzemeltetőjével szemben annak agresszív kereskedelmi gyakorlata miatt. A vállalkozás ugyanis televíziós és internetes reklámjaiban is hangsúlyozta az egyes szálláshelyek „ingyenes lemondhatóságának” jogát, azonban az ingyenesség árát beépítette az érintett szállások díjába, amelyről a fogyasztókat nem tájékoztatta. Emellett a szolgáltató a booking.com honlapján és mobil verziójában is olyan figyelemfelhívó, sürgető tájékoztatásokat tett közzé az egyes ajánlatok kapcsán, amelyek „azt a látszatot keltették a fogyasztók számára, hogy az általuk is keresett szálláshely nagy népszerűségnek örvend, és korlátozottan elérhető”; mindez pedig pszichést nyomást helyezett a fogyasztókra, akik azt hitték, lemaradnak az adott szálláshelyről, illetve ajánlatról, így hajlamosabbak voltak az adott ajánlatot sietve elfogadni (ún. FOMO vagy „fear of missing out” elnevezésű jelenség); mindez torzította a fogyasztók üzleti döntését. A GVH az ügyben 2,5 milliárd forintos bírságot szabott ki a szolgáltatóra. A szolgáltató a döntés bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte, azonban az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a kereseti kérelmet elutasította (106.K.705.404/2020/23. számú ítélet), míg a felülvizsgálati eljárás során eljáró Kúria ítéletében (Kfv.V.38.235/2021/9.) a Fővárosi Törvényszék elsőfokú ítéletét a bírság jogalapja tekintetében hatályában fenntartotta, a bírságösszege, a perköltség- és illetékviselésre vonatkozó rendelkezései tekintetében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Fogyasztókat megtévesztő és pszichés nyomás alá helyező kereskedelmi gyakorlat¹⁵

Hasonló ügyben a GVH 2021. decemberében 472 millió forint összegű bírságot szabott ki a Viagogo jegyértékesítő platform üzemeltetőjére tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat miatt, amely a fogyasztókat megtévesztette, illetve pszichés nyomás alá helyezte. A fentiek kapcsán a Viagogo időszerűtlenül, illetve zavarosan, több részletben tájékoztatta a fogyasztókat a vételárról, illetve az átváltási árfolyamról, valamint arról, hogy milyen tételek rakódnak a jegyárra. A portál továbbá sürgető üzeneteket is küldött a fogyasztók részére, ezzel jegyvásárlásra készítette őket. A Viagogo szintén nem nyújtott arról egyértelmű tájékoztatást weboldalán, hogy kizárólag közreműködőként működik a jegyértékesítők és a vevők között, valamint az sem volt egyértelmű a fogyasztóknak, hogy a Viagogo-nak milyen hatása van az árképzésre. A bírság kiszabásán túl a GVH arra is kötelezte a svájci székhelyű Viagogo AG-t, hogy 100 napon belül igazolja a fentiek szerinti jogsértő gyakorlat felszámolását.

Elégtelen tájékoztatás, gyermek- és fiatalok védelme¹⁶

A GVH 2020. októberében vizsgálatot indított a TikTok videómegosztó közösségi oldal Egyesült Államokban bejegyzett, kínai tulajdonú üzemeltetőjével szemben elégtelen tájékoztatási gyakorlat okán. A GVH álláspontja szerint a TikTok nem biztosít a jóhiszeműség és tisztesség elvének megfelelő körű tájékoztatást, ideértve különösen a személyes adatok kezelése kapcsán. A GVH megállapítása szerint továbbá a TikTok nem biztosít magyar nyelvű tájékoztatást a legfontosabb feltételei vonatkozásában az általa megcélzott magyar felhasználók részére, így azok elégtelen információval rendelkeznek a platform használatával, adataik kezelésével kapcsolatban. A GVH vizsgálat tárgyává tette továbbá a TikTok gyermek- és fiatalok reklámjainak való kitettségeinek moderálását. A GVH eljárása folyamatban van, határozat az ügyben nem elérhető.

¹³ Tóth Tihamér: A Kúria pontot tett a magyar Facebook ügy végére: amiért nem kell fizetni, az valóban ingyenes, 2021.11.25, <http://www.versenyjog.com/index.php/hu/blog?view=article&id=59&catid=8>

¹⁴ <https://gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2020-as-sajtokozlemenyek/gigabirsagot-kapott-a-gvh-tol-a-booking>

¹⁵ <https://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2021-es-sajtokozlemenyek/csaknem-felmilliardos-birsagot-rott-ki-a-versenyhivatal-a-viagogo-ra>

¹⁶ <https://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2020-as-sajtokozlemenyek/a-gvh-eljarast-inditott-a-tiktok-ellen>

A Google tájékoztatási gyakorlata, valamint chatklienssel kapcsolatos adatkezelés¹⁷

A GVH korábban a Google adatkezelési gyakorlatát is vizsgálta, ideértve az Allo chatklienssel kapcsolatos adatkezelést. Az eljárás során a GVH azt vizsgálta, hogy a fogyasztó a tájékozott ügyleti döntéshez szükséges mértékben és módon kapott-e információt a Google adatkezeléséről, mint termékeinek lényeges jellemzőiről. Hangsúlyozandó, hogy a GVH vizsgálata e körben nem adatvédelmi szempontú volt, figyelembe vette azonban, hogy az adatkezelés során érvényesült-e a fogyasztó joga a torzításmentes ügyleti döntéshez. A GVH az eljárás során úgy látta, hogy a fogyasztók nem szerezhettek kellő információt az ügyleti döntés meghozatala előtt, illetve a Google nem adott közvetlen tájékoztatást más Google-termékekről, illetve a Google-fióktól függetlenül is használható Allo chatkliensről, amelynek hatására a fogyasztó hiányos információkkal bírt. Az ügy a Google kötelezettségvállalásával zárult 2018-ban, amelyben a Google vállalta, hogy létrehoz egy aloldalt az Allo adatkezeléséről, amely elérhető lesz egyrészt az Allo telepítési folyamatából, másrészt az Allo Google Play-ben és iOS App Store-ban található leírásából is. A Google vállalta továbbá, hogy megfelelő tájékoztatást tesz közzé a webáruházak leírásaiban is, könnyen hozzáférhető módon, hosszas görgetés nélkül, valamint, hogy az Allo alkalmazáson belül üzenetben küldi el az adatkezelési oldal hiperlinkjét a termék magyarországi felhasználóinak, emellett 2018. negyedik negyedévében a YouTube csatornán egy napos, grafikus edukációs bannert tesz közzé azzal az üzenettel, hogy a Google gyűjti és kezeli személyes adataikat, és javasolja az adatvédelmi irányelvek és beállítások átnézését.

3.4 A közösségi médiaoldalak általi cenzúra problémája

Az elmúlt években fokozott hangsúllyal merült fel az online platformszolgáltatók felelőssége az egyes tartalmak, vélemények és közszereplők vagy épp sajtóorgánumok közösségi médiaoldalon elérhető profiljainak korlátozása kapcsán. Így a Facebook (Meta Platforms Ireland Limited) több Magyarországot érintő cenzúrával kapcsolatos jogvitában is érintett volt az elmúlt időszakban, amelyek esetében a jogérvényesítés azonban nehézkes, arra tekintettel, hogy ezekben az ügyekben a Facebook általában saját belső szabályzataira és szerződéses feltételeire tekintettel tiltja le a tartalmakat. Jogérvényesítésre tehát a szerződéses feltételek szerint, vagy szerződésen kívüli jogcímeken kerülhet sor. Tekintettel arra, hogy a Facebook felhasználási feltételeiben ír jogot és bíróságot köt ki, amely alól csak a fogyasztók esetén van kivétel, ezért a jogérvényesítés legtöbbször el sem jut bírósági szakaszig, egy Írországi eljárás jelentős várható költségei miatt (ilyen magyar érintettségű ügyről nincs is tudomásunk).

Ezen – bírósági jogérvényesítésig így legtöbbször el sem jutó – ügyek azonban nemzetközi jellegük és sajátosságaik okán említésre méltóak. Ilyennek tekinthető Lázár János 2018-ban a bécsi városvezetést kritizáló, Facebookon közzétett videójának eltávolítása, amelyet azonban Lázár János panasza után a Facebook újból elérhetővé tett, valamint az Index korlátozása a Facebook közösségi oldalon a Facebook Közösségi Alapelveinek állítólagos megsértése miatt, amely ügy egyezséggel zárult peren kívül¹⁸. Toroczkai László, illetve a Mi Hazánk Mozgalom jogvitája a Facebook-kal szemben a párt oldalának a közösségi média oldalról való letiltása miatt végül peres szakaszig jutott Magyarországon, amely pert elsőfokon Toroczkai László elveszített.¹⁹ Sajnos ez utóbbi bírósági döntés nem áll rendelkezésre nyilvánosan, ezért az ügy jogi érdeméről nem állnak rendelkezésünkre információk.

A fentiekén kívül további hasonló ügynek tekinthető a Pesti Srácok YouTube csatornájának törlése. Az ügyben a lap egy pedofil bűncselekményt leleplező videófelvételt töltött fel csatornájára, azonban a YouTube a gyermekek védelmével kapcsolatos szabályaira hivatkozva a Pesti Srácok teljes csatornáját törölte.²⁰

Az egyes tartalmak eltávolításán túl a közösségi médiaoldalak által alkalmazott „enyhébb” gyakorlatnak tekinthető a közösségi médiaoldal által „problémásnak” ítélt tartalmak elérhetőségének korlátozása (ún.

¹⁷

https://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2018_as_sajtokozlemenyek/kotelezettsegvallalassal_zarult_a_google_elleni_v_e

¹⁸ <https://index.hu/szolgaltati-kozlemeny/2021/12/22/facebook-korlatozas-visszaeses>

¹⁹ <https://index.hu/belfold/2022/04/08/toroczkai-laszlo-facebook-per-elutasitas-mi-hazank>

²⁰ https://hvg.hu/itthon/20200211_gyermekpornografia_pesti_sracok_video_youtube_csatorna

shadow ban). Varga Judit igazságügyi miniszter is korábban hasonló korlátozással vádolta meg a Facebook-ot.²¹ Ezek bizonyíthatósága azonban a közösségi oldalak által alkalmazott algoritmusok megismerhetetlensége miatt sok esetben szinte lehetetlen.

3.5 A keresőoldalak találatai és az elfeledtetéshez való jog

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság („NAIH”) több esetben foglalkozott az elfeledtetéshez való jog gyakorlásával Magyarországon. Az egyik ügyben²² egy országos szinten kiemelt jelentőségű, a figyelem középpontjában álló, közérdeklődésre számot tartó botrány által érintett gazdasági társaság felső-vezetője kérte a rá mutató találatok eltávolítását a Google kereséseiből. Az adatvédelmi hatóság azonban a kérelmezővel szemben foglalt állást, mivel az ügy közérdeklődésre tartott számot, az érintettre vonatkozó információk az érintettet kizárólag felső-vezetői pozíciója kapcsán említették meg, az érintett minősítése nélkül. A NAIH döntésében figyelembe vette azt is, hogy az érintett felső-vezetői pozíciója az adott szervezetnél ismert volt az adott szakma körében, továbbá életrajzi adatai között is megtalálható volt, így ennek nyilvánossága a részére további kárt nem okozhatott.

Egy másik ügyben egy kormánytisztviselő kérte a nevére mutató Google találatok törlését²³, amely az érintett korábbi előadóművészeti vállalkozásáról és tevékenységéről adott hírt, azt elavultnak, illetve a jelenlegi pozíciójával összeférhetetlennek ítélve. Az ügy kapcsán a NAIH kiemelte, hogy az érintett kormánytisztviselői pozíciója nem összeférhetetlen a művészeti tevékenységgel, valamint annak tényét is, hogy az érintett korábbi művészeti tevékenységéhez kapcsolódó információk a művészeti közélet részei voltak, amelyekről a nyilvánosság tudomást szerezhetett (például: nyilvános koncerteseményeken történő megjelenés, ott felvételek készítése).

Ismereteink szerint azonban ezen ügyek bírósági felülvizsgálatát nem kérték a jogosultak.

²¹ https://hvg.hu/itthon/20210118_varga_judit_facebook_tiltas

²² <https://www.naih.hu/dontesek-infoszab-allasfoglalasok?download=384:kozeleti-botrannyal-kapcsolatba-kerult-szemelyrol-szolo-korabbi-hiradasok-torlesenek-elutasitasa-jogszeru>

²³ <https://www.naih.hu/dontesek-infoszab-allasfoglalasok?download=385:korabbi-muveszeti-tevekenyseget-rogzito-hiradasok-torlesenek-elutasitasa-jogszeru>

4. Az EUB joggyakorlata

Google és Alphabet kontra Bizottság²⁴ // Erőfölénnyel való visszaélés

Saját szolgáltatások jogellenes kiemelése

Az EUB 2021. novemberében hozott döntésében elutasította a Google LLC és anyavállalata, az Alphabet Inc. által benyújtott fellebbezést a Bizottság azon határozata ellen, amely a Google-t összehasonlító vásárlási szolgáltatást nyújtó online keresőmotorként erőfölénnyel való visszaélés miatt bírsággal sújtotta.

A Bizottság ezen korábbi határozata szerint a Google jogellenes előnyt biztosított saját online vásárlási összehasonlító szolgáltatásai kapcsán a versenytársak kárára, ezzel egyúttal akadályozva a hatékony versenyt és az innovációt, valamint a fogyasztók érdekeit. A fenti diszkriminatív megjelenítési gyakorlat különösen abban nyilvánult meg, hogy a Google a keresőmotorjába érkező, termékekkel kapcsolatos keresésekre válaszul saját online vásárlási összehasonlító szolgáltatását és eredményeit kiemelten jelenítette meg az általánosan létrehozott keresési eredmények fölött, amelyek a konkurens szolgáltatásokat a relevancia alapján rangsorolták. Emellett saját szolgáltatásait változatosabb grafikai elemekkel, többek között képekkel és dinamikus információkkal jelenítette meg²⁵, amely magasabb átkattintási arányt eredményezett a fogyasztók körében, miközben a versenytársi szolgáltatásokat hasonló módon nem emelte ki. A Google által használt algoritmus ekként alkalmas volt a versenytársi szolgáltatások háttérbe szorítására. A Bizottság megállapította továbbá, hogy az általános keresési algoritmus alkalmazása önmagában nem volt versenyt sértő, azonban a Google árösszehasonlító szolgáltatása specializált eredményeinek népszerűsítése és a versengő árösszehasonlító szolgáltatások eredményeinek a kiigazítási algoritmusok által végzett ezzel egyidejű hátrасorolása kombináltan már jogsértő gyakorlat fenntartásához vezetett.²⁶ A kiszabott bírság mellett a Bizottság felszólította a Google-t, hogy változtasson a magatartásán, és a saját szolgáltatásait ne emelje ki a versenytársi szolgáltatások rovására. A Google-nek különösen azt kell bizonyítania a Bizottság határozata értelmében, hogy a versenytársi szolgáltatások megjelenítéskor és elhelyezéskor a platformján ugyanazokat a módszereket és eljárásokat alkalmazza, mint saját szolgáltatásainak megjelenítéskor és elhelyezéskor.

Az Európai Unió Bírósága helybenhagyta a Bizottság határozatának érdemi részét, továbbá az alábbiakban bemutatott pontokat emelte ki.

Alapvető szolgáltatások korlátjai

Az EUB döntésének egyik figyelemre méltó jellemzője, hogy az EUB nem nevezte a Google platformját alapvető szolgáltatásnak, annak ellenére, hogy hatalmas mennyiségű bizonyítékot mutattak be, amely kiemelte, hogy az online szolgáltatás/platformszolgáltató számára rendkívül magasak a belépési korlátok. Az EUB konkrétan megjegyezte, hogy egy hasonló új szolgáltatás nyújtójának „igen jelentős befektetéseket kellene eszközölnie”²⁷ és erre bizonyíték, „egyes gazdasági szereplők piacról való kivonulása...” „Csak a Microsoft tudta jelentős mértékben folytatni e tevékenységet a Bing keresőmotorja révén”²⁸ és „jelenleg nem létezik olyan elérhető tényleges vagy lehetséges helyettesítő, amely lehetővé tenné a piacon gazdaságilag életképes helyettesítését”.²⁹ E különbségtétel egyik lehetséges oka az lehet, hogy az EUB alá akarta támasztani, hogy ezt az ügyet az erőfölénnyel való visszaélés szempontjából vizsgálják, nem pedig az alapvető szolgáltatáshoz való hozzáférés magasabb követelménye alapján. A Google azzal érvelt, hogy a Bizottság a gyakorlatban azt követelte volna meg a Google-től, hogy versenytársainak úgy biztosítsa hozzáférést a szolgáltatásaihoz, mintha az

²⁴ Case T-612/17.

²⁵ Para 62

²⁶ Para 187

²⁷ Para 47

²⁸ Uo.

²⁹ Para 224

alapvető, nélkülözhetetlen szolgáltatás lenne anélkül, hogy ennek feltételei bizonyításra kerültek volna. Az EUB mindazonáltal egyetértett a Bizottságnak a Google versenyellenes magatartását, erőfölénnyel való visszaélését alátámasztó érvelésével, és arra a következtetésre jutott, hogy a saját összehasonlító szolgáltatásuk előnyben részesítése „a verseny potenciális vagy tényleges kiszorításához vezetett” az adott piacon.³⁰

Az információs hatalommal való visszaélés

Az EUB a döntése meghozatala során különös hangsúllyal vette figyelembe a platformszolgáltatók általi adatkezeléseket. Az EUB egyetértett abban a Bizottsággal, hogy az online platformszolgáltatások nyújtása gazdasági tevékenységnek minősül, függetlenül attól, hogy azt ingyenesen kínálják-e az internetfelhasználóknak, mivel a felhasználók lehetővé teszik a szolgáltatók számára, hogy az adataikat jelentős anyagi haszonszerzés céljából használják fel (ideértve: elemzések végzése, reklámbevételek realizálása).³¹ Bár a döntése során a személyes adatok kezelését az EUB a keresőmotor-szolgáltatásokra és az ebből eredő reklámok megjelenítésére tekintettel vizsgálta, kiemelte, hogy az olyan platformok, mint a Facebook, a YouTube, sőt még az Apple és a Google alkalmazásboltjaiban kínált egyes alkalmazások is, mind "ingyenes" szolgáltatásokat nyújtanak a fogyasztóknak az adataikért cserébe. Az EUB a fenti körben azt is hangsúlyozta, hogy „a forgalom olyan tanulási hatásokat eredményezett, amelyek lehetővé teszik a keresési eredmények relevanciájának növelését, és ennél fogva az internetfelhasználók számára nyújtott termék-összehasonlítási szolgáltatás hasznosságának fokozását”,³² mindez ugyanakkor a versenytársak számára egyre magasabb bejutási küszöböt is eredményez, hiszen ők nem rendelkeznek olyan adattömegek felett, mint a fenti legnagyobb szolgáltatók, így az adatvédelmi és versenyjogi szempontokat ezen szolgáltatók esetén összetett módon, egységesen kell vizsgálni.

Véggkövetkeztetések

Ebben az ügyben a Bizottság megállapította, hogy a Google "csökkentette az oldalain áthaladó forgalmat a versengő árszszehasonlító szolgáltatások felé, és ezt a forgalmat növelte a saját árszszehasonlító szolgáltatása felé, ami valószínűleg versenyellenes hatásokkal járhatott vagy valószínűleg ilyen hatásokkal járt a termék-összehasonlításra irányuló specializált keresések tizenhárom megfelelő nemzeti piacán, valamint az említett általános keresési piacokon is".³³ A Google ennek kapcsán azzal védekezett, hogy a Bizottság nem vette megfelelően figyelembe, hogy „szolgáltatása minőségének javítása érdekében vezette be a termékeredmény-csoportokat, és nem azért, hogy a forgalmat a saját termék-összehasonlítási szolgáltatása felé irányítsa”.³⁴ Ennek kapcsán azonban az EUB arra a következtetésre jutott, hogy ha az érdemi verseny fenntartására irányuló szándék fenn is állt volna a Google részéről, „pusztán az érdemeken alapuló verseny folytatására irányuló szándék, még ha az bizonyított is, nem támaszthatja alá a visszaélés hiányát”,³⁵ tekintettel az erőfölénnyel való visszaélés tényére.

Lengyelország kontra Európai Parlament és Tanács³⁶ // Véleménynyilvánítás szabadsága

A véleménynyilvánítás szabadságának megőrzése

Az Alapjogi Charta 11. cikke védi a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, beleértve különösen "a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna t".³⁷ Bár ez az ügy nem

³⁰ Para 223

³¹ Para 43

³² Para 64

³³ Para 55

³⁴ Para 268

³⁵ Para 263

³⁶ C-401/19

³⁷ Para 44, Alapjogi Charta 11. cikk (1) bekezdés

közvetlenül egy online platform ellen indított eljárásra vonatkozik, hiteles látképet ad arról, hogyan kezelik a bíróságok uniós szinten az online platformok - vagy ebben az esetben az "online tartalommegosztó szolgáltatók" - kötelezettségeit.

Ebben az ügyben a Lengyel Köztársaság azt kérte az EUB-tól, hogy az semmisítse meg a 2019/790 Irányelv 17. cikkét, amely szerint az online platformszolgáltatók „kötelesek megelőző jelleggel ellenőrizni minden olyan tartalmat, amelyet felhasználók fel akarnak tölteni”.³⁸ Lengyelország különösen azzal érvelt, hogy ez a gyakorlat megköveteli a szolgáltatóktól, hogy informatikai eszközökkel biztosítsák a tartalom előzetes, automatikus szűrését, és kifogásolta a védelem hiányát, amely biztosítaná, hogy a szolgáltatók az ellenőrzés során tiszteletben tartsák a véleménynyilvánítás és a tájékoztatás szabadságát.

“Safe harbour” korlátozás

Az EUB az ügy kapcsán korábbi gyakorlatát alkalmazta, olyan döntéseket alapul véve, amelyek különböző, de tematikailag összefüggő irányelvekkel kapcsolatosak. Nevezetesen, az EUB kiemelte, hogy korábban már megállapította, hogy egy videómegosztó platform üzemeltetője nem felel a platformra feltöltött jogellenes tartalmakért, kivéve, ha a platform pusztán rendelkezésre bocsátásán túlmenően engedélyt adott a tartalom feltöltéséhez, vagy ha konkrét ismerete van e tartalomról (*YouTube és Cyando C-682/18, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és a 2000/31 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerint*).

Az EUB továbbá kifejtette, hogy "mivel az online tartalompiac működése az elmúlt években összetettebbé vált, továbbá mivel a védelem alatt álló tartalmakat nagy mennyiségben hozzáférhetővé tevő online tartalommegosztó szolgáltatások a tartalmakhoz való online hozzáférés egyik fő forrásává váltak – a jogosultak és az e szolgáltatók közötti méltányos engedélyezési piac fejlődésének előmozdítása céljából e szolgáltatók vonatkozásában külön felelősségi mechanizmust kell előírni".³⁹ Az előzetes ellenőrzés ezen Lengyelország által kifogásolt elve a 2019/790 irányelv 17. cikkének (4) bekezdéséből ered, mely előírja a szolgáltatók számára, hogy bizonyítsák, hogy a szakmai gondosság magas szintű iparági normáit figyelembe véve minden tőlük telhetőt megtettek annak érdekében, hogy megakadályozzák az ilyen alkotások platformra való feltöltését. Lengyelország azzal érvelt ennek kapcsán, hogy az ilyen szűrési mechanizmus a platform felhasználói által alkotott jogszerű tartalomnak a blokkolását eredményezheti, és problémás lehet, ha automatizált algoritmusok döntenek el, hogy melyik tartalom jogszerű vagy sem.

Az EUB megerősítette ennek kapcsán, hogy az előzetes felülvizsgálat és az előzetes szűrés alkalmas arra, hogy korlátozza az online tartalom terjesztésének fontos eszközeit, és így a Charta 11. cikkében biztosított jog korlátozásának minősül.⁴⁰ Mindazonáltal, arra a következtetésre is jutott, hogy a korlátozások nem aránytalanok, például azért, mert az irányelv az online platformszolgáltatókat is kötelezi arra, hogy hatékony és gyors panasz- és jogorvoslati mechanizmusokat hozzanak létre a jogszerű felhasználás támogatása érdekében.⁴¹

Végekvetkeztetések

Az EUB fenti ügyben hozott döntése erősíti a platformszolgáltatók felelősségét a felhasználói tartalmakért, valamint az ilyen tartalmakkal kapcsolatos panasz- és jogorvoslati mechanizmusok kialakítását erősíti.

³⁸ Para 24

³⁹ Para 29

⁴⁰ Para 55

⁴¹ Para 94

Meta Platforms Ireland (korábban Facebook) v Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherbande⁴² // Adatvédelem, fogyasztói jogok érvényesítése

Felelősség az online platformok általi adatkezelésért

A Meta Platforms Ireland elnevezésű társaság üzemelteti a Facebook online közösségi platform szolgáltatásait. Az egyik ilyen szolgáltatás, amely Németországban elérhető, az "App-Zentrum", ahol harmadik felek által biztosított ingyenes játékokat tesznek elérhetővé a platform felhasználói számára. Az App-Zentrumon való böngészés közben egyes játékok értesítést küldenek arról, hogy az alkalmazás használata feljogosítja a játékszolgáltatót, hogy bizonyos személyes adatokat gyűjtsön a felhasználókról, amelyeket a társaság különböző célokból használhat fel. Az alkalmazás használata tehát a felhasználó beleegyezését (hozzájárulásának megadását) is jelenti egyben, anélkül, hogy az adott felhasználóknak tényleges választása lenne a fenti adatgyűjtéssel és az adatok későbbi felhasználásával kapcsolatban, vagy kellőképp átláthatná azokat. Egyes alkalmazások esetében ez még azt is magában foglalja, hogy a társaság jogosult a felhasználóról, annak állapotával kapcsolatos információkat, fényképeket és egyéb hasonló információt közzétenni.⁴³

A fogyasztók képvisellete és a nonprofit szervezet fellépése

A Német Fogyasztóvédelmi Szervezetek Szövetsége a Meta Platforms ellen a német versenyjog megsértésére hivatkozva kérte a jogsértés megszüntetésére kötelezést. „A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozta, hogy a (német) tisztességtelen verseny tilalmáról szóló törvény 8. §-a (3) bekezdésének 3. pontja szerinti kereshetőségi jog nem biztosít olyan jogorvoslatot, amely lehetővé tenné az érintett személyes jogainak e személy megbízásából és nevében történő érvényesítését. Ellenkezőleg, e rendelkezés az egyesület számára saját jogon alapuló, és a tisztességtelen verseny tilalmáról szóló törvény 3. §-ának (1) bekezdéséből és 3a. §-ából eredő objektív kereshetőségi jogot biztosít arra, hogy az érintett személyek konkrét jogainak megsértésétől és az utóbbiak által adott megbízástól függetlenül fellépjen az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek megsértésével szemben”.⁴⁴

Az EUB tehát az ügyben arra a kérdésre keresett választ, hogy egy nonprofit szervezet indíthat-e keresetet az érintettek jogainak védelme érdekében, ha nem kifejezetten egy vagy több konkrét érintett nevében, illetve megbízása alapján, hanem az érintettek (jelen esetben: fogyasztók) egy csoportja érdekében lép fel, az ilyen eljárást lehetővé tevő nemzeti szabályozás ellentétes-e a GDPR-al.⁴⁵ Tekintettel a tisztességtelen versenyre vonatkozó német jogszabályi rendelkezések és a GDPR együttes értelmezésére, a Meta Platforms azzal érvelt, hogy a szervezet nem jogosult a fogyasztók nevében keresetet benyújtani, ugyanis a fenti jogorvoslattal maguk a fogyasztók vagy azok nevében eljáró személy élhetett volna.

Az EUB mindazonáltal úgy ítélte meg, hogy a GDPR 80. cikkének (2) bekezdése lehetőséget biztosít az érintettek nonprofit szervezet általi képviselétére, - az érintettől kapott megbízástól függetlenül - ha úgy ítéli meg az adott érintetti csoport védelmében eljáró szervezet, hogy az érintettek adatvédelmi jogait jogellenes adatkezelés útján megsértették.⁴⁶ Az EUB azt is kiemelte, hogy a GDPR az egyes tagállamoknak jogot biztosít arra, hogy kiegészítő vagy szigorúbb, illetve további nemzeti szabályokat állapítsanak meg, amelyek mérlegelési mozgásteret hagynak számukra az említett rendelkezések végrehajtásának módját illetően (ún. engedő rendelkezések).⁴⁷ A német kormány ebben az esetben megerősítette, hogy nem fogadott el konkrét intézkedéseket a GDPR 80. cikke (2) bekezdésének nemzeti jogban való végrehajtására, mivel a nemzeti jogszabályok már lehetővé teszik, hogy egy fogyasztói érdekvédelmi egyesület eljárást indítson az adatvédelmi jogszabályok megsértéséért felelős

⁴² C-319/20.

⁴³ Para 34

⁴⁴ Para 36

⁴⁵ Para 47

⁴⁶ Para 56

⁴⁷ Para 57

személyekkel szemben.⁴⁸ Az EUB minderre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy a GDPR 80. cikke (2) bekezdésének hatálya lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy olyan jogorvoslati mechanizmust biztosítsanak, amely nem követeli meg, hogy egy szervezet előzetesen azonosítsa a személyes adatok kezelése által konkrétan érintett személyeket, hanem az azonosított vagy azonosítható érintettek jogainak védelme érdekében az érintettek kategóriájának/csoportjának megjelölése is elegendő a kereset indításához.⁴⁹

Végül az EUB arra a megállapításra jutott, hogy a nonprofit szervezet fentiek szerinti keresetindítása független az érintettek jogorvoslatához való jogától, így magas szinten hozzájárul az EU-n belül az érintettek jogainak védelméhez,⁵⁰ különösen arra figyelemmel, hogy a nonprofit szervezetek által egy nagyobb csoport védelme érdekében történő fellépés sokszor hatékonyabb védelemhez vezet, mint az egyéni jogérvényesítés.⁵¹

Végekvetkeztetések

A fenti ügy rávilágít az online platformszolgáltatók ellen a nonprofit szervezetek által indítható peres eljárások jelentőségére. Az EUB az eset során nem csupán kifejezte a nonprofit szervezetek fellépésének tagállami támogatásának szükségességét, hanem ki is emelte azok jelentőségét, társadalmi hasznosságát.

Fashion ID v Verbraucherzentrale⁵² // Adatvédelem

A közösségi médiaoldal adatgyűjtése közösségi plug-in-okon keresztül

Az internetes kereskedelemben különös jelentőséggel bír az ún. hiperhivatkozások alkalmazása. Ezen más oldalakra, alkalmazásokra mutató hivatkozások nem csupán a weboldalak funkcionalitását biztosítják, hanem az adott oldal felhasználási lehetőségeit is erősítik, jelentős kereskedelmi potenciált képezve mind a weboldalak üzemeltetői, mind az őket támogató szolgáltatók számára. Az olyan weboldalak, mint például a Fashion ID, beágyazott közösségi plug-in-okat tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a kereskedő saját oldalán lehessen "kedvelni" a weboldalt egy adott közösségi médiaoldalon (jelen esetben a Facebook-on). E kapcsolódás megkönnyítése érdekében a weboldal a megjelenítendő konkrét tartalmat a harmadik fél platformszolgáltatótól kéri, ehhez pedig továbbítja a felhasználók IP-címét és a böngésző rögzített technikai adatait. A harmadik fél tartalmát (például a "tetszik" gombot) beágyazó weboldal és annak üzemeltetője azonban nem tudja befolyásolni, hogy a közösségi médiaoldal pontosan milyen adatokhoz fér hozzá, és hogy milyen további adatkezelési műveleteket végez (például: megőrzi vagy törli-e az adatokat, vagy esetlegesen eltérő célból is felhasználja azokat).⁵³ Fontos, hogy ebben az ügyben az adatok automatikusan továbbításra kerültek a Facebook részére, amikor a felhasználó belépett a Fashion ID weboldalára, függetlenül attól, hogy a felhasználó regisztrált-e a Facebook-ra, vagy sem, vagy, hogy kattintott-e korábban a "tetszik" gombra.

A személyes adatok kezeléséért való felelősség

Az ügy kulcskérdése az volt, hogy a Fashion ID önálló vagy közös adatkezelőnek tekinthető-e, és hogy ilyen minőségben a GDPR hatálya alá tartozik-e. Az EUB úgy ítélte meg, hogy a Fashion ID döntő befolyást gyakorol a felhasználók személyes adatainak gyűjtése és a Facebook-nak történő továbbítására azzal, hogy beágyazza a közösségi plug-in-t a weboldalába, és ezért még ha a Fashion ID nem is ellenőrzi, hogy a Facebook végül a továbbiakban milyen adatkezelési műveleteket végez az általa gyűjtött adatokon, a fentiek okán a Facebook-kal közös adatkezelőknek tekintendő.⁵⁴ Az EUB külön

⁴⁸ Para 61

⁴⁹ Para 69

⁵⁰ Para 74

⁵¹ Para 75

⁵² C-40/17.

⁵³ Para 26

⁵⁴ Para 78 - 79

kiemelte, hogy a Fashion ID azért döntött a "tetszik" gomb beágyazása mellett, mert az „lehetővé teszi utóbbi számára az áru reklámozásának optimalizálását azáltal, hogy láthatóbbá teszi azokat a Facebook közösségi hálózatán, amikor a honlapjának látogatója rákattint az említett gombra. Úgy tűnik, hogy a Fashion ID azért járult hozzá – legalábbis hallgatólagosan – a honlapjának látogatóira vonatkozó személyes adatok gyűjtéséhez és továbbítás általi közléséhez, hogy hasznot húzhasson az áru szélesebb körben történő reklámozására irányuló kereskedelmi előnyből, mivel ezeket az adatkezelési műveleteket mind a Fashion ID, mind pedig a Facebook Ireland gazdasági érdekében végzik, az utóbbi számára pedig az tekinthető a Fashion ID-nak nyújtott előny ellenértékének, hogy ezekkel az adatokkal saját kereskedelmi célokból rendelkezhet.”⁵⁵ Ezért a Fashion ID kötelessége, hogy tájékoztassa weboldalának felhasználóit arról, hogyan használják fel az adataikat, és hogy az ilyen adatok jogszerű felhasználás céljából történő gyűjtését megelőzően kérje a hozzájárulásukat.⁵⁶ Az EUB az ügyben továbbá arra a következtetésre jutott, hogy a weboldal üzemeltetőjének, nem pedig a közösségi plug-in szolgáltatójának kell beszereznie ezt a hozzájárulást, mivel a személyes adatok kezelése a weboldalon elérhető fenti funkció használatával veszi kezdetét; így tehát nem lenne hatékony az egyén jogainak megfelelő időben történő védelme szempontjából, ha ezt a felelősséget csak a későbbi közös adatkezelőre hárítanák.⁵⁷

Véggkövetkeztetések

Az EUB elkerülte a felelősség szétválasztását az online platformszolgáltatók és a beágyazott közösségi plug-in-okat alkalmazó harmadik fél weboldalak üzemeltetői között, ehelyett arra a következtetésre jutott, hogy a felelősség mindkét felet terheli, arra tekintettel, hogy mindkét adatkezelő közös adatkezelőként vesz részt az adatok gyűjtésében, és részben azok felhasználásában is. A jövőben tehát a közösségi plug-in-ok alkalmazóinak nagyobb hangsúlyt kell fektetniük arra, hogy adatkezelési műveleteiket az érintettek számára átláthatóbbá tegyék.

Facebook Ireland, Facebook Inc and Facebook Belgium v Gegevensbeschermingsautoriteit⁵⁸ // Adatvédelem

Átláthatatlan adatgyűjtés harmadik felek weboldalain elhelyezett sütiken keresztül

Ez az ügy a belga adatvédelmi hatóság által a Facebook ellen indított hatósági eljárás következményeként indult, amely szerint „a magánélet védelmére vonatkozó jogszabályok Facebook általi súlyos és nagy számban történő megsértését valósítja meg”.⁵⁹ Hasonlóan a Fashion ID kontra Verbraucherzentrale ügyben hozott döntéshez, ez az ügy a sütik, mint például a közösségi plug-in-ok (pl. a "tetszik" gomb) vagy a pixelek használatára vonatkozott, amelyek a Facebook-fiókkal rendelkezők és a Facebook-ot nem használók böngészési magatartási adatainak gyűjtésére szolgálnak. Az összegyűjtött adatok köre jellemzően magában foglalja a meglátogatott weboldal címét, a látogató IP-címét, valamint a látogatás időpontját is.

Az EUB az ügyben megállapította, hogy a Facebook nem tájékoztatta megfelelően a belga felhasználókat arról, hogy milyen célokra gyűjti a felhasználók személyes adatait, az elégtelen tájékoztatás okán pedig a felhasználók által adott hozzájárulás is érvénytelen volt, arra a Facebook nem támaszkodhatott. Ennek alapján a Facebook-ot kötelezte arra, hogy ne helyezzen el átláthatatlan módon sütiket harmadik felek weboldalain, ne adjon félrevezető tájékoztatást a Facebook adatkezeléseinek mértékéről, és semmisítsen meg a jogsértő módon telepített sütik révén megszerzett minden személyes adatot.⁶⁰

⁵⁵ Para 80

⁵⁶ Para 101

⁵⁷ Para 102

⁵⁸ C-645/19.

⁵⁹ Para 30

⁶⁰ Para 32

Határon átnyúló adattovábbítások

Hangsúlyozandó, hogy ebben az ügyben az EUB különös súllyal vizsgálta a határon átnyúló adattovábbításokat, valamint ezek kapcsán az adatvédelmi hatóságok fellépésének lehetőségét. Végül arra a következtetésre jutott, hogy ahhoz, hogy egy tagállam adatvédelmi felügyeleti hatósága (a vezető felügyeleti hatóságtól eltérően) hatósági eljárást indíthasson egy adatkezelő vagy adatfeldolgozó ellen, nem követelmény, hogy az adatkezelő vagy adatfeldolgozó az adott tagállam területén tevékenységi központtal vagy más tevékenységi hellyel rendelkezzen.⁶¹

A Facebook az eset kapcsán azzal érvelt, hogy a Facebook írországi, nem pedig a belgiumi leányvállalata volt a személyes adatok kezelője, és mint ilyen, a belga adatvédelmi hatóság nem léphetett volna fel a szervezettel szemben annak belgiumi adatkezelése kapcsán.⁶² A Facebook e körben azt állította – amellyel az EUB is egyetértett –, hogy a belgiumi leányvállalata létrehozásának célja az volt, hogy i) lehetővé tegye a Facebook-csoport számára, hogy hatékonyabban lépjen kapcsolatba az uniós intézményekkel; és ii) elősegítse az említett csoport marketing tevékenységét és népszerűsítését a Belgiumban lakó személyek között.⁶³ Az EUB azonban egy lépéssel tovább ment, amikor ezt a célt az írországi adatkezeléshez (azaz az európai központ adatkezelési műveleteihez és döntési kompetenciájához) kapcsolta: a Facebook adatkezelési célja, amely magában foglalta a felhasználók internetes böngészési magatartására vonatkozó információk gyűjtését, az volt, hogy a "közlések célzott módon történő terjesztése révén a hirdetési rendszere eredményesebbé váljon", amely a Facebook üzleti tervének fontos része és jelentős bevételi forrása. Emellett a Facebook belgiumi leányvállalatának szerepe, az uniós intézményekkel való kapcsolattartás az írországi leányvállalat érdekében is történt, amely, mint európai központ, a Facebook európai adatkezelési műveletei kapcsán átfogó kérdésekben döntött.⁶⁴ Az EUB e tényezőket mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy a Facebook belgiumi leányvállalatának tevékenységei elválaszthatatlanul kapcsolódnak a személyes adatok átfogó kezeléséhez, és mint ilyeneket az adatkezelő telephelyének tevékenységei keretében végzik.⁶⁵

Végkövetkeztetések

Ez az ügy jelentős előrelépést jelent a technológiai nagyvállalatok tagállami felelősségének kérdéskörében, ugyanis az EUB e körben egységesen vizsgálta az adott vállalat-csoportot, valamint az általuk folytatott adatkezelést és a nemzetközi gazdasági működésük jellemzőit, erre tekintettel jutva arra a következtetésre, hogy a cégcsoport adott tagállamban lévő tagja is felelősségre vonható az adott tagállamban megvalósuló jogsértő adatkezelésért.

Az EUB előtt folyamatban lévő ügyek

Az alábbiakban összefoglaltunk néhány olyan ügyet is, amelyeket az EUB jelenleg vizsgál. Ezen ügyekben döntés a közeljövőben várható.

Meta Platform vállalkozások és mások (A közösségi hálózat használatának általános feltételei)⁶⁶

Az EUB elé terjesztett néhány eljárási kérdésen túlmenően a Bundeskartellamt arra vonatkozóan is kéri az EUB állásfoglalását, hogy egy olyan vállalkozás esetén, mint a Facebook Írország, amelynek közösségi platformját személyre szabott hirdetésekkel finanszírozzák, indokolt lehet-e, hogy e célból a Facebook adatokat gyűjtsön harmadik fél weboldaláról integrált interfészek vagy az internethasználó számítógépén vagy mobilkészülékén elhelyezett sütik segítségével. Különösen arra a kérdésre vár választ a Bundeskartellamt, hogy ez a magatartás elfogadható-e a jogos érdekek érvényesítése

⁶¹ Para 84

⁶² Para 85

⁶³ Para 86, Para 92

⁶⁴ Para 93, 94

⁶⁵ Para 95

⁶⁶ Case C-252/21.

érdekében, ha a felhasználók kiskorúak lehetnek, és milyen mértékben lehet ezt ellensúlyozni azzal a ténnyel, hogy az ilyen adatok gyűjtése a hirdető, fejlesztő és partnerek további fejlesztésére is felhasználható a szolgáltatásaik javítására; a közvetlen marketingkommunikációjuk és a társadalmi jóléti kutatók kutatás és innováció javítására; valamint a bűnüldöző szervekkel való információmegosztásra. A Bundeskartellamt továbbá felteszi a kérdést, hogy a hozzájárulás (amennyiben ez lehet a releváns jogalap) egyáltalán tekinthető-e önként megadottnak, ha azt egy olyan erőfőlényben lévő vállalkozásnak adták meg, mint a Facebook.

WhatsApp Ireland v Európai Adatvédelmi Testület⁶⁷

A WhatsApp Ireland azt kérte, hogy a Bíróság semmisítse meg az Európai Adatvédelmi Testület határozatát. A WhatsApp Ireland különösen azzal érvel, hogy a Testület (többek között) i) megsértette a WhatsApp átláthatósági kötelezettségeire vonatkozó rendelkezéseket, mivel indokolatlanul sok információt kért, ii) túlzott mértékben értelmezte és alkalmazta a "személyes adat" fogalmát, és iii) megsértette az Alapjogi Charta 48. cikkében foglalt ártatlanság vélelmét azzal, hogy a bizonyítási terhet a WhatsAppra hárította annak bizonyítására, hogy az általa végzett adatkezelés környezeti kockázatai csupán spekulatívok.

Az Európai Adatvédelmi Testület döntése a Meta Platforms Ireland Limited fiatalok adatainak kezelésével kapcsolatos gyakorlata vonatkozásában⁶⁸

Az Európai Adatvédelmi Testület kötelező érvényű vitarendezési határozatában arányosnak ítélte az ír adatvédelmi hatóság 405 millió eurós adatvédelmi bírságot kiszabó korábbi határozatát. A bírságot az Instagram azon gyakorlata miatt szabták ki, mivel a platform gyermek- és fiatalok (13-17 éves) (üzleti) felhasználói esetén alapértelmezettként nyilvánosra vannak állítva ezen felhasználók fiókjai, valamint e-mail címük és telefonszámuk. Ez összefügg azzal a társadalmi jelenséggel is, hogy egyre több fiatal akar influenszerként érvényesülni, az ehhez elengedhetetlen oldal-látogatottsági adatok megismerését azonban az Instagram csak üzleti profil esetén engedi. Ekként pedig az Instagram-ot üzemeltető Meta Platforms a gyermek- és fiatalok felhasználók jogaira és érdekeire tekintet nélkül őket az adataik nyilvánosságra hozatala irányába terelte, számos visszaélésre lehetőséget biztosítva.

5. Az EJEB joggyakorlata

Az EJEB ítélezési gyakorlatában eddig elenyésző online platformmal kapcsolatos ügyel foglalkozott, amelyek jelentős részben a véleménynyilvánítás szabadságával voltak kapcsolatosak, tehát a platformok szabályozására kifejezetten releváns következtetéseket nem tartalmaztak. Az alábbiakban ezen gyakorlat leginkább releváns döntéseit foglaltuk össze.

Delfi AS v. Észtország⁶⁹

A Delfi nevű észt újság weboldalán az egyik, egy kompszolgáltató hajózási útvonalainak megváltozásával kapcsolatos 2006-os cikk heves vitát váltott ki, figyelemmel arra, hogy a cég ezen lépése a közúti közlekedésben is korlátozásokhoz vezetett, így a cikk kapcsán a cég tulajdonosát sértő kommentek jelentek meg a weboldalon. A weboldal által követett kommentelési gyakorlat szerint kommenteket lehetett tenni regisztráció nélkül, előzetes moderálás, illetve szerkesztés hiányában is. A Delfi azonban az olvasók visszajelzése, illetve bizonyos kifejezések automatikus észlelése alapján el tudta távolítani a nem megfelelőnek tartott kommenteket.

A fenti cég kérésére közel hat héttel a kommentek megjelenése után azokat a Delfi a weboldaláról eltávolította, a tulajdonos azonban személyiségi jogi pert indított a Delfi-vel szemben a fenti kommentek kapcsán. Az eljáró észt bíróság a per eredményeként kártérítés megfizetésére kötelezte a Delfi-t.

⁶⁷ Case T-709/21.

⁶⁸ https://edpb.europa.eu/our-work-tools/consistency-findings/register-decisions/2022/decision-matter-meta-platforms-ireland_en

⁶⁹ Delfi AS v. Estonia (coe.int)

Az EJEB az eset során arra a megállapításra jutott, hogy a fenti bírósági döntés nem járt jogsértéssel, és nem korlátozta a Delfi véleménynyilvánítási szabadságát. A Delfi ugyanis a cikk megjelenésekor számíthatott volna a negatív társadalmi reakcióra, és ezt figyelembe véve járhatott volna el. A Delfi által a jogsértő tartalmak eltávolításával kapcsolatban alkalmazott intézkedések elégtelenek voltak, a Delfi pedig ellenőrzési joggal bírt a kommentek felett. A károsultnak mindemellett nem volt lehetősége arra, hogy személyiségi jogi pert indítson a kommentelőkkel szemben, tekintettel azok ismeretlenségére.

Ahmet Yildirim v. Törökország⁷⁰

Az ügyben a kérelmező ellen az illetékes török büntetőbíróság büntetőeljárást folytatott, valamint elrendelte weboldalainak blokkolását a tulajdonos Atatürk, korábbi török elnök, emlékének megsértése okán. Az illetékes török távközlési hatóság a kérelmező Google-on keresztül elérhető valamennyi weboldalát blokkolta arra hivatkozással, hogy a kérelmező külföldön él, és nem rendelkezik szerveroldali tanúsítvánnyal.

A kérelmező a fenti weboldalakat elérhetetlenné tevő végzés hatályon kívül helyezését kérte, arra tekintettel, hogy az nem kizárólag a jogsértőnek vélt oldalt, hanem valamennyi weboldalát elérhetetlenné tett, amelyeket a kérelmező tudományos tevékenysége során használ, az illetékes török büntetőbíróság azonban elutasította a kérelmét.

Az EJEB ugyanakkor helyt adott a kérelmező információk megismeréséhez és közléséhez való szabadságába történő beavatkozásra vonatkozó panaszának, megállapítva az Emberi Jogok Európai Egyezménye („EJEE”) 10. cikkének (véleménynyilvánítás szabadsága) megsértését, tekintettel arra, hogy a török bíróság a tulajdonos tudományos tevékenységével kapcsolatos weboldalát blokkolta, amely közvetlenül nem volt összefüggésbe hozható az adott eljárással, a kérdéses korlátozás pedig széleskörű volt, a kérelmezőt pedig lényegében határozatlan ideig korlátozta abban, hogy a tudományos tevékenységével kapcsolatos weboldalát elérhesse és használhassa.

Turgut Aksu v. Törökország⁷¹

A kérelmező, egy roma származású török állampolgár három kiadvány (egy könyv és két szótár) kapcsán sérelmezte, hogy azok kormányzati támogatásban részesültek, annak ellenére, hogy álláspontja szerint rasszista (roma-ellenes) megjegyzéseket tartalmaztak. Elsőként a török kulturális minisztériumhoz fordult roma szervezetek nevében a könyv rasszista megjegyzései kapcsán, és kérelmezte a további kiadás, illetve forgalmazás megtiltását, valamint a könyv fennmaradó példányainak elkobzását. Az illetékes minisztérium ezen kérésének azonban tájékoztatása szerint azért nem tett eleget, mivel a minisztérium tanácsadó testülete tudományos műnek tekintette a kiadványt, amely álláspontjuk szerint tudományos kutatásokon alapul, és nem tartalmaz kifejezetten rasszista megjegyzéseket. A kérelmező ezt követően Törökországban pert indított a könyv szerzője és a minisztérium ellen, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint azok személyiségi jogaiban, roma származása alapján sértették, a bíróság azonban a keresetet elutasította. A kérelmező fellebbezését követően az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú török bíróság is helybenhagyta. A kérelmező emellett az ankarai közigazgatási bíróság előtt is keresetet nyújtott be a minisztérium ellen, azonban ez is elutasításra került.

A kérelmező ezt követően az EJEB-hez fordult, amely megállapította, hogy a kérelmező az EJEE 34. cikk szerinti, az Egyezményben foglalt jogok megsértése áldozatának tekinthető, ugyanakkor az Egyezmény 14. cikkének (megkülönböztetés tilalma) megsértését nem állapította meg.

⁷⁰ AHMET YILDIRIM v. TURKEY - [Hungarian Translation] by the COE/ECHR

⁷¹[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-109577%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-109577%22]})

Gül v. Törökország⁷²

Az eset során a kérelmező, a török Szociáldemokrata Párt (Sosyalist Demokrasi Partis) tagja a Kurd Új Év napja alkalmából rendezett eseményen vett részt, ahol a pártja nevében beszédet is mondott az egybegyűltek előtt. Ennek során a rendőrség jelentése szerint a kérelmező kijelentette, hogy a török hadseregnek be kellene tartania a Kurdisztáni Munkáspárt (Partiya Karkerên Kurdistan; röviden: PKK) által kihirdetett tűzszünetet, továbbá hangsúlyozta, hogy általános amnesztiára van szükség. Ezt követően további politikai nyilatkozatokat tett, többek között a PKK alapítójával kapcsolatban, amely a török büntetőtörvénykönyv rendelkezéseibe ütközik. Az illetékes adana-i bíróság a fentiekre tekintettel 10 hónap börtönre ítélte a kérelmezőt.

A kérelmező ezt követően az EJEB-hez fordult, amely megállapította az EJEE 10. cikkének (véleménynyilvánítás szabadsága) megsértését, tekintettel arra, hogy egy demokratikus társadalomban nem volt indokolt a kérelmezőt a fenti politikai beszéde miatt szabadságvesztés büntetéssel sújtani.

Belkacem v. Belgium⁷³

A kérelmező egy "Sharia4Belgium" elnevezésű muszlim szervezet szóvivője volt, amely 2012-ben feloszlásra került a nem muszlimokkal szembeni diszkriminációra, gyűlöletre és erőszakra buzdítás okán, a kérelmezőt pedig felfüggesztett börtönbüntetéssel és pénzbüntetéssel sújtották.

Az EJEB az eset során az EJEE 17. cikkére (joggal való visszaélés) hivatkozással utasította vissza a kérelmet. Az EJEB az eset során figyelembe vette, hogy a kérelmező a YouTube-on olyan videófelvételeket tett közzé, amelyek gyűlöletet keltettek, illetve diszkriminációra és erőszakra buzdítottak a nem muszlim vallásúakkal szemben, így olyan tartalmakat közvetítettek, amelyek szembe mennek az EJEE elveivel, és így nem tarthatnak igényt annak védelmére.

Üçdağ v. Törökország⁷⁴

Az ügyben az EJEB azon törökországi bírósági ítéletet, illetve az azt megelőző eljárást vizsgálta, amelyben egy törökországi imámot ítélték el a Törökországban terrorszervezetnek minősített PKK elnevezésű szervezetet dicsőítő Facebook posztjai miatt. Az ügyben azonban az EJEB nem találta megalapozottnak, hogy a fenti posztokat a török bíróságok miért is találták erőszakos cselekményeket támogatóknak, illetve arra buzdítóknak, és véleménye szerint a török bíróságok elmulasztották az érintett véleménynyilvánítás szabadságához fűződő érdekének megfelelő figyelembevételét.

A fentiekre tekintettel az EJEB megállapította az EJEE 6. cikkének (tisztességes tárgyaláshoz való jog) és 10. cikkének (véleménynyilvánítás szabadsága) megsértését.

Vedat Şorli v. Törökország⁷⁵

Az ügyben a panaszost azért ítélték el a török büntetőtörvénykönyv közéleti szereplők személyiségi jogait védő rendelkezése alapján, mivel Törökország elnökét sértő Facebook posztokat tett közzé, ideértve egy, az elnököt ábrázoló karikatúra, illetve fénykép közzétételét, szatirikus és kritikus kommentekkel ellátva.

Az ügyben az EJEB megállapította, miszerint a panaszossal szembeni büntetőszankciók alkalmazása nem volt indokolt az ügyben, valamint az a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságát is kiemelten sérti, továbbá a közbeszéd és a közügyek megvitatásának korlátozásához vezethet. A fentiekre

⁷²<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22appno%22:%5B%2214619/12%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-186682%22%5D%7D>

⁷³<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-175941%22%5D%7D>; BELKACEM v BELGIUM - The Future of Free Speech (futurefreespeech.com)

⁷⁴ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-211581%22%5D%7D>

⁷⁵<https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=003-7157186-9706606&filename=Judgment%20Vedat%20Sorli%20v.%20Turkey%20-%20sentencing%20of%20the%20applicant%20for%20having%20insulted%20the%20President%20of%20the%20Republic%20in%20Facebook%20posts.pdf>

tekintettel az EJEB arra a megállapításra jutott, hogy Törökország a fenti ügyben megsértette az EJEE 10. cikkét (véleménynyilvánítás szabadsága).

Sanchez v. Franciaország⁷⁶

A fenti ügyben az EJEB-hez forduló panaszos egy francia politikus, Beaucaire település polgármestere volt, akit azért ítélték el Franciaországban, mivel Facebook posztja alatt más felhasználók az arab származású helyieket, illetve a muszlim kisebbséget sértő, kirekesztő megjegyzéseket tettek, a panaszos pedig nem tett haladéktalan intézkedést a jogsértő tartalmak eltávolítása iránt.

Az EJEB az ügyben hangsúlyozta, hogy a tolerancia és a mások iránti tisztelet a demokratikus társadalmak működésének alapja. A polgármester a jelen esetben is köteles lett volna arra, hogy a jogsértő tartalmakat eltávolítsa, az ügyben született franciaországi ítélet pedig ezt arányos súllyal vette figyelembe és csak a szükséges mértékben alkalmazott szankciót a demokratikus társadalom és kisebbségek védelme érdekében, így az ítélet az EJEE 10. cikkét (véleménynyilvánítás szabadsága) nem sérti.

Brzeziński v. Lengyelország⁷⁷

A kérelmező a helyi önkormányzati választásokon indult Lengyelországban. A kampánya során a kérelmező egy választási füzetet is közzétett, amelyet a helyi templomot látogató személyeknek is osztogatott, amint távoztak a vasárnapi miséről. A füzet a helyi polgármestert nem megfelelő vezetéssel, egy helyi tisztviselőt pedig korrupcióval vádolt meg. A fenti személyek a lengyel választási szabályok szerint eljárást kezdeményeztek a kérelmezővel szemben a füzet betiltása iránt, arra tekintettel, hogy abban valótlan állítások szerepeltek. Az illetékes bíróság akként határozott, hogy a füzet tartalma túllépte a politikai választások során megengedhető szólásszabadság által indokolt mértéket, rosszindulatú és személyiségi jogsértő volt, így megtiltotta a kérelmező számára annak terjesztését, a kérelmezőt bocsánatkérésre, valamint egy meghatározott összeg jótékonyági célra való felajánlására kötelezte. A másodfokú bíróság ezen döntést helybenhagyta. Ezt követően a kérelmező az EJEB-hez fordult.

Az EJEB az ügyben a kérelmezőnek adott igazat, és megállapította az EJEE 10. cikkének (véleménynyilvánítás szabadsága) megsértését. Ennek kapcsán az EJEB elsősorban kiemelte, hogy az illetékes bíróság beavatkozott a kérelmező véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlásába, azzal a jogszerű céllal, hogy megvédje más személyek hírnevét és jogait. Az EJEB vizsgálta, hogy ezen beavatkozás szükséges volt-e egy demokratikus társadalomban. E pont kapcsán az EJEB mérlegelte a szemben álló érdekeket, és arra a megállapításra jutott, hogy az abban írtak megengedhető túlzásnak, illetve provokációnak minősülnek a helyi szintű politikai vita kontextusában.

Liliendahl v. Izland⁷⁸

Az eset előzménye, hogy egy izlandi település önkormányzata szexuális orientációval és gender identitással kapcsolatos oktatási reformra vonatkozó javaslatot fogadott el a településen található általános- és középiskola vonatkozásában, amely kapcsán jelentős társadalmi vita bontakozott ki. Erre tekintettel az egyik rádiószolgáltató több hallgató véleményének is teret engedett, ideértve a kérelmezőt is. A szolgáltató gyakorlatát egy online hírportál kritikával illette, hangsúlyozva, hogy az adott szolgáltató gyűlölködő kommenteknek engedett teret, az eltérő véleményeknek azonban nem. A kérelmező az online hírportál által közzétett cikkhez gyűlöletkeltő kommenteket fűzött, amelyben a homoszexualitásra kifejezetten devianciaként hivatkozott, és a homoszexuálisokra kimondottan sértő, lealacsonyító megjegyzéseket tett. A kérelmezővel szemben a fenti megjegyzései okán büntetőeljárás indult Izlandon,

⁷⁶ Sanchez v. France (coe.int)

⁷⁷

⁷⁸

amelynek kapcsán felelősségét gyűlöletbűncselekménnyel kapcsolatosan az izlandi legfelsőbb bíróság meg is állapította.

A kérelmező a fentiekkel kapcsolatban az EJE 10. cikkének (véleménynyilvánítás szabadsága), illetve 14. cikkének (megkülönböztetés tilalma) megsértése megállapítását is kérte, arra tekintettel, hogy a véleménynyilvánítása kapcsán nem élvezhetett másokhoz hasonló védelmet. Az EJEB azonban a kérelmet nem találta megalapozottnak, tekintettel arra, hogy egy demokratikus társadalomban a kérelmező megjegyzései súlyosan diszkriminatívnak tekinthetők, illetve azok súlyosan sértőek az érintett társadalmi csoport számára. A kérelmezővel szemben alkalmazott büntetést sem találta túlzónak az EJEB, azt is figyelembevéve, hogy a kérelmező által elkövetett bűncselekmény szabadságvesztéssel is büntethető volt, őt mégis enyhébb büntetéssel sújtották.
